

Infokommunikációs készségek – munkavállalók jellemzői

A vállalkozások digitális infrastruktúrája, valamint a bevonható IT-készségek hozzájárulnak a versenyképességhez, a vállalkozás sikeréhez.

A vállalkozások működéséhez szükséges informatikai és kommunikációs funkciókat egyre nagyobb arányban látják el tisztán külső partnerek, míg a csak belső erőforrás segítségével történő feladatellátás jelentősége csökkenőben van.

2022-ben a kis- és középvállalkozások 29%-a rendelkezett **IKT-specialista munkavállalóval**, lényegében ugyanannyi, mint öt évvel korábban; 7,1% próbált meg ilyen munkatársakat felvenni, ami az öt évvel korábbi 10,1%-nál némileg alacsonyabb. Ez összhangban van azzal, hogy az informatikai feladatok egyre nagyobb arányban vannak kiszervezve külső partnerhez. Ugyanakkor lényeges, hogy az ilyen állásokra toborzó vállalkozásoknak 58%-a ütközött nehézségekbe a megfelelő pályázó megtalálásánál, 39% tapasztalta a jelentkezők hiányát, 31% a megfelelő, releváns készségek hiányával szembesült a jelentkezők részéről, 37% tapasztalta, hogy a jelentkezőknek nem volt releváns munkatapasztalata, 41% pedig azt jelezte, hogy a jelentkezők fizetési igénye túlságosan magas volt.

A háztartások infokommunikáció-használatára vonatkozó, uniós módszertanon alapuló felvételéből számos információval rendelkezünk arról, hogy a lakosság milyen **digitális készségekkel** rendelkezik. Az ennek mérésére alkalmas kritériumokat 5 csoportba sorolták:

1. információs és adatbeli jártasság,
2. kommunikáció és együttműködési készségek,
3. digitális tartalomkészítő készségek,
4. információbiztonsági készségek, illetve
5. problémamegoldó készségek.

2023-ban az öt felsorolt terület közül az első kettőnél volt a legmagasabb az alapszintűnél magasabb készségű szintet elérők aránya, az *adatbeli jártasság* esetén 85, a *kommunikációs és együttműködési készségek* terén pedig 87%. (Az előbbi olyan tevékenységeket foglalt magában, mint termékek, szolgáltatások vagy éppen egészségügyi információ keresése, online újságok, hírportálok olvasása, megadott információk helyességének ellenőrzése, utóbbi pedig az internetes telefonálást vagy videohívást, azonnali üzenetek küldését, közösségi médiában való részvételt, a közösségi médiában vagy weboldalakon történő véleménynyilvánítást, továbbá online konzultációkban való részvételt, civil vagy politikai ügyekben történő szavazást jelentette.)

A *problémamegoldó készségeket* tekintve alapszintűnél magasabb szinttel a lakosság 56%-a rendelkezett, vagyis lényegében a válaszadók alig több mint fele volt képes szoftvert vagy applikációt letölteni, szoftver, applikáció vagy eszköz beállításait megváltoztatni, online vásárolni vagy eladni, online oktatási eszközöket igénybe venni, interneten bankolni, online állást keresni vagy álláspályázatot benyújtani.

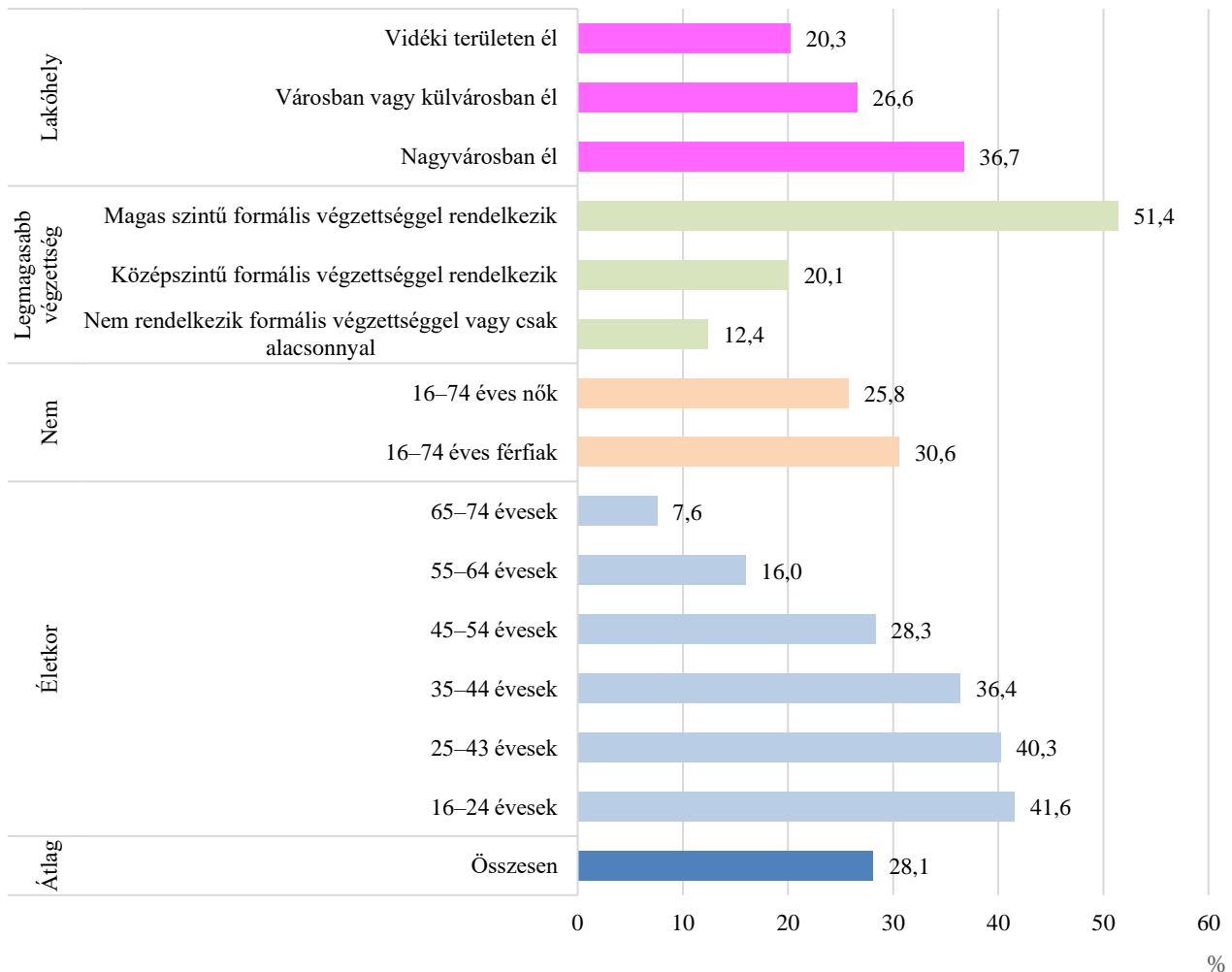
Az *információbiztonság* terén már csak 46% volt ez az arány, tehát kevesebb mint minden második válaszadó tudta adott weboldalon a saját személyes adataihoz való hozzáférést menedzselni, a saját földrajzi elhelyezkedésére vonatkozó információhoz való hozzáférést,

vagy a saját profilján elérhető adataihoz való hozzáférést korlátozni (például a közösségi médiában).

A *digitális tartalom-előállítás* kapcsán volt a legalacsonyabb, 43% azoknak az aránya, akik ezzel a készséggel alapszintnél magasabb szinten rendelkeztek, vagyis szövegszerkesztő, táblázatkezelő szoftvert használtak, fotót, videót vagy audiofájlt szerkesztettek, másoltak vagy elmozgattak fájlokat (például mappák, eszközök között vagy éppen a felhőbe), táblázatkezelő szoftver magasabb szintű funkcióit használták (pl. makrókat írtak), vagy programoztak.

28% volt azok aránya, akik *mind az öt készségszintben* átlagon felüli szintű készségekkel rendelkeztek. Ezeknek a készségeknek a megléte szorosan összefügg a képzettségi szinttel, az életkorral, kismértékben a nemmel, és a lakóhely típusával is.

Minden készségtípusban átlagon felüli szintet elérők aránya

Az is érdekes kérdés, ha az **interneten végzett tevékenységeket** vesszük górcső alá, bár ezek jelentős része nem vagy nem közvetlenül jelenik meg a munkavégzés során, de az informatikai affinitást mutatja. E tevékenységek közül a leggyakoribbak nem igényelnek magas szintű jártasságot; az internetes telefonálás, videóhívás, üzenetküldés, emailezés, a termékekre, szolgáltatásokra vonatkozó információ keresése, online hírek olvasása a felvételt megelőző három hónapban internetezők több mint 90%-ának repertoárjában szerepelt 2023-ban. A skála

másik végén áll az online kurzusokon, az internetes konzultációkon, szavazásokon való részvétel, online értekezletszervező eszközök használata (mint például a Zoom, a Teams vagy a Google Classroom) vagy az online tananyagok használata: ezek az internetezők 13–20%-át érintették. Jelentős növekedés következett be ezeknek a tevékenységeknek a használatában az elmúlt öt évben, különösen a még viszonylag alacsony réteg által gyakorolt online tanulás, áruk, szolgáltatások értékesítése, online konzultációkban való részvétel terén.

A **lakosság digitális jártasságáról** a 2022. évi **népszámlálás** adataiból is nyerhetünk ki információt. A válaszadók az alábbi listán szereplő tevékenységekről adhatták meg, végzik-e valamelyiket rendszeresen:

1. interneten olvas, videót néz, játszik vagy információt keres;
2. interneten keresztül kommunikál (pl. e-mail, üzenetküldő program, videóhívás segítségével);
3. online vásárol vagy intéz ügyet (pl. Ügyfélkapun, netbankon, webshopon keresztül);
4. szöveg-, táblázat-, videó-, vagy képszerkesztő programot használ;
5. önállóan megoldja a technikai jellegű problémákat (pl. program újratelepítése, internetkapcsolat ellenőrzése);
6. biztonsági másolatot készít külső tárolóegységre vagy internetes tárhelyre;
7. adatbázis-kezelő, grafikai, építészeti tervező vagy más, összetett tudást igénylő programot használ;
8. programnyelven programoz (pl. Java, SQL, PHP, C#) vagy informatikai hálózatot épít, szervert, alkalmazást fejleszt, üzemeltet vagy felügyel;
9. nem végez ilyen tevékenységeket.

A végzett tevékenységek alapján a válaszadókat három kategóriába sorolták, a legalacsonyabb szintű tevékenységet végzőktől a magas szintű tevékenységet végzőkig¹. A lakosság 17%-a ezek alapján nem végez semmilyen digitális tevékenységet, 29% alapszintű, 44% középszintű, 9% magas szintű tevékenységet végez. Ezek az információk – külön-külön – korcsoportonként, megyénként, településtípusonként, nemenként, gazdasági aktivitás alapján és legmagasabb iskolai végzettség szerint is rendelkezésre állnak.

Különböző forrásokból elérhető adatok arról, hogy hányan, milyen applikációkat használnak, és a használókat milyen viselkedési formák jellemzik. Ezek az adatok **nem hivatalos statisztikák**, hiszen azoknak az egyik legfontosabb kritériuma az egyedi adatok védelme, ami értelemszerűen nem valósul meg, ha konkrét cégek konkrét termékeire vonatkozó használati információkat tesznek közzé. Ezek az adatok ennek ellenére hasznosak lehetnek, de mindig utána kell nézni az adatforrásnak, a vonatkozási területnek, a módszertannak.

A vállalatoknak is van szerepük abban, hogy **milyen készségekkel vannak felvértezve munkavállalóik**. Az Eurostat adatai alapján jelentős részben, a kis- és középvállalkozásoknak 17%-ában biztosítanak képzést az alkalmazottaiknak informatikai területen.

¹ A 6 éves és annál idősebb népességet alapszintű, középszintű, valamint magas szintű digitális tevékenységet végzők közé soroltuk.

• Alapszintű digitális tevékenységet végez, aki a kérdőív 22. kérdésére legfeljebb az 1. vagy a 2. válaszlehetőséget jelölte.

• Középszintű digitális tevékenységet végez, aki a kérdőív 22. kérdésére legfeljebb a 3., 4., 5. vagy a 6. válaszlehetőséget jelölte.

• Magas szintű digitális tevékenységet végez, aki a kérdőív 22. kérdésére a 7. és/vagy a 8. válaszlehetőséget (is) jelölte.

• Nem végez digitális tevékenységet, aki a kérdőív 22. kérdésére az utolsó, 9. válaszlehetőséggel válaszolt (nem végez ilyen tevékenységeket).

Azzal kapcsolatban, hogy milyen **digitális készségeket várnak el a cégek** leendő munkavállalóiktól, az OECD-nek 2022-ben készült egy tanulmánya álláshirdetések alapján – sajnos Magyarország nem szerepelt a mintában. Mégis, az eredmények érdekesek, és azt a szempontot is felvetik, hogy adott esetben a publikusan hozzáférhető Big Data segítségével is hasznos információkhoz juthatunk – amennyiben rendelkezünk a szükséges kapacitással és szakértelemmel (vagy hozzáférünk ezekhez).

Forrás: [Skills for the digital transition](#). OECD, 2022.

Az alábbi hivatkozásokon elérhetőek részletesebb adatok:

- STADAT-táblák:
 - [A számítógépet használó vállalkozások informatikai szakemberek iránti igénye](#)
- Tájékoztatási adatbázis
 - [A háztartások és az egyének IKT-eszköz használatának mutatói életkor szerint](#)
- Népszámlálási adatbázis
 - [A 6 éves és idősebb népesség digitális jártassága vármegyénként, településtípusonként](#)
- Európai Unió források:
 - [Digitális gazdasághoz és társadalomhoz kapcsolódó adatbázistáblák az Eurostat oldaláról](#) (angol nyelven)
 - [Digitális társadalomhoz kapcsolódó Eurobarometer-felmérések eredményei](#) (angol nyelven)
- OECD-s források:
 - [Skills for the digital transition](#)
 - [Adatbázis](#)